

n. reg 7677

AUÉ

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI AVUI

DISSABTE
22 DE MARÇ
DE 2003
N. 54

Renauïssen entà un an mès eth Plan Generau de Joenessa d'Aran

UNIB
CEDOC
DIPÒSIT
Egual

Eth trabalh e eth lotjament son quauqui des principaus problèmas des joeni

Era Secretària Generau de Joenessa dera Generalitat e eth Sindic d'Aran signèren aguest convengut en Conselh Generau

totau de 48165 èuros, des quaus 21926 s'adreçaràn a balhar supòrt as accions previstes en sòn Plan Generau de Joenessa e, 26239 èuros son entara gestion dera oficina de servicis ara joenessa. Eth tecnic dera Oficina de Joenessa, Alex Moga, hec ua avaloracion deth darrèr

Eth govèrn d'Aran perceberà 48165 èuros entà balhar supòrt e gestionar

an e expliquèc qu' "a auut un increment de servicis e visites en burèu, que s'a creat ua bossa joena de trabalh e qu'en aguest moment es principaus problèmas des joeni son eth lotjament, eth trabalh e er ensenhament". Sus er abitatge, Barrera didec qu'eth govèrn començarà accions entà trapar una solucion ad aguest problèma "coma bastir abitatges de proteccion oficiau entà logar o véner, o ben sajar de hèr un convengut damb Incasòl".

Redaccion
Vielha (CASTIÈRO)

Eth Conselh Generau d'Aran e era Secretària Generau de Joenessa dera Generalitat renauïren, deluns passat ena sedença deth govèrn aranés, eth convengut de collaboracion e supòrt ath Plan Generau de Joenessa dera Val d'Aran entath 2003. Aguest convengut a un doble objectiu, per un costat establir linhas de collaboracion e cooperacion mutuau enter andues institucions entà

dinamizar es politiques de joenessa dera Val d'Aran ath long der an 2003 en marc deth Plan Nacionau de Joenessa - Projècte territòri e, per un aute costat, era gestion dera oficina de servicis ara joenessa. Eth

Sindic d'Aran, Carlos Barrera, didec qu' "en Aran es ahèrs des joeni son mès diferenciats e era volentat deth govèrn ei apropar-se ath joen". Pera sua part, era Secretària Generau de Joenessa dera Generalitat, Rosa

M. Pujol, didec qu' "ei cossent qu'en Aran es problèmas des joeni son diferents e qu'era manèra de trabalhar eth Plan Generau tanben n'ei". Eth convengut aurà ua vigèncià d'un an e era Generalitat aportarà un

Aguesta setmana en

AUÉ

Presenten ena sedença deth Conselh Generau era Agència de Qualitat d'Internet

Beret acuelherà en abriu era prumèra edicion dera corsa de fons Gran Prèmi Naut Aran

Presenten ena Val d'Aran era Agència de Qualitat d'Internet

Eth CAC e eth Conselh remèrquen era melhora ena auffera en aranés, mès demanen un esfòrç addicionau

Redaccion
Vielha (CASTIÈRO)

Era Agència de Qualitat d'Internet (IQUA) siguec presentada deluns passat ena sedença deth govèrn d'Aran. Er IQUA ei ua plataforma damb vocacion d'actuacion globau entà garantir era qualitat d'Internet. Segontes eth vicepresident

Per un aute costat, eth president deth Conselh Audiovisuau de Catalonha (CAC), Francesc Codina, destaquèc qu'es mesures amiadés a tèrme pera Comission de Seguiment der Audiovisuau en Aranés, creada en seteme de 2001 amassa damb eth Conselh Generau entà melhorar era auffera audiovisuau en aranés, s'an tradusit en melhores concrètes. Eth CAC

demane un esfòrç addicionau ara Corporacion Catalana de Radio e Television entà contunhar damb era normalizacion e promocion dera lengua e cultura aranesa. Pera sua part, eth Conselhèr de Promocion Economica, Jusèp Loís Boya, didec qu' "enquia ara s'an artenhut quauqui des objectius mès non pas toti".

Enquia ara s'an aderit ar IQUA un totau de 500 sòcis

der IQUA, Xavier Guitar, "era preséncia d'aguest sagèth serà ua garantia addicionau de qualitat tàs usatgèrs". Enquith moment s'i an aderit lèu 500 empreses, entitats publicques e privades, associacions e internautes particulars. IQUA se constituic en octubre de 2002 damb tres sòcis fondadors: eth Conselh Audiovisuau de Catalonha, era Comission de Mercat des Telecomunicacions e eth Conselh Andorran der Audiovisuau; posteriorament s'i higeç tanben eth Conselh Audiovisuau de Navarra.

Era sedença deth Conselh siguec eth lòc escuelhut entà presentar er IQUA

OPINION

Josep Toló Pallas

GESTORIA TOLÓ ASSOCIATS

Era opinion publica pòt arturar era agression ath pòble iraquian

Non se sage d'ua guèrra pera diferéncia de miei disponibls enter es parts, se sage sonque d'ua agression injustificabla damb es sues consequéncias "colateraus". Atau madeish, non coneishi ne ua soleta persona de ben que sigue a favor d'aguest mortalatge programat. Mès, era societat civila ei massa trenda ara ora d'opausar-se ad aguesta accion deth nòste govèrn que non se podie entreveir peth contengut dera sua campanha electorau quan siguec escuelhut.

Atau madeish, pensi que dejà ei ora de passar ara accion de manèra individuau se non volem cargar damb eth mausón de mòrts innocents cargats enes nòstes

esquies. De un aute biais, cau d'ider que quan nosati consumim productes o servicis de Estats Units, Reiaume Unit o Itàlia, finançam doblement aguest atac; per

tant non les consumitz pas. Tanben remèrqui que quan hèm vida normau en tot se produsís eth mortalatge que s'apròpe, coma se non anèsse damb nosati, toleram que s'agredisque en nòste nòm. Hèm un acte testimoniu massiu en tot que dure er atac, coma desobediéncia civila, drapèus blanqui enes hièstres, pintades enes carrèrs, eca. Plan per açò, es desapareishuts e indefensi ciutadans deth pòble iraquian an de saber que non èm es sòns enemics.

Brèus

UA possarà ua empresa publica tà promocionar es abitatges sociaus

■ Eth Secretari Generau d'Unitat Aran, Paco Boya, expliqüèc, qu'en cas de guanhar es eleccions tath Conselh Generau, eth sòn partit crearà ua empresa publica que prebotge era crompa, eth loguèr e era rehabilitacion d'abitatge sociau. Boya hec aguestes declaracions a arraitz der important problèma que patís Aran en aguest encastre. Era manca de terren e eth deficit de prètz qu'a provocat era dusau residéncia an amiat, segontes Boya, a qué "es treballadors agen verdaders problèms entà accedir a un abitatge sociau". Tanben rebrembèc qu'era naua Lei d'Urbanisme obligue a cedir terren entad aguesta sòrta de pisi e higeç que "damb ua empresa publica que contarotlèsse era promocion de lotjament sociau s'esvitarie era fraude en bastiment e ena adjudicacion.

Vielha acuelh eth Campionat de Patinatge Artistic sus gèu

■ Era dimenjada deth 8 e 9 de març se celebrèc, en Palai de Gèu de Vielha, eth Campionat de Catalonha de Patinatge Artistic organizat peth Club d'Esquí Val d'Aran. Compdèc tamb era assisténcia d'un totau de 63 patinadors de 9 categories. I participèren es federacions madrilenha, basca e aragonesa, ath delà dera catalana. Eth títol de campion de Catalonha l'artenhèc Juan I. Legaz e eth de soscampion, Marc Gironella, andús patinadors aranesi.

Servicis

CONSELH GENERAU	973 64 18 01	GUARDIA CIVIL	973 64 00 05	NOTARIA	973 64 00 10
OFEA (FOMENT ARANÉS)	973 64 00 92	POMPIÈRS D'ARAN	973 64 00 80	RECAPTACION IMPÒSTI	973 64 02 78
TORISME VAL D'ARAN	973 64 06 88	ESPITAL VAL D'ARAN	973 64 00 06	MUSEU D'ARAN	973 64 18 15
MOSSOS D'ESQUADRA	973 64 09 72	BAQUEIRA BERET	973 63 90 00	ALÉ (REDACCION)	973 64 30 51
		BURÈU TORISME VIELHA	973 64 01 10	GREMI D'HOSTALERIA	973 64 06 01
		CORRÈUS	973 64 09 12	LORDÈRES	973 64 18 01

QUATE LÒCS

PUJÒLO

Les aurà un circuit de kajak en arriu Garona

Redaccion
Les

Eth Consistòri de Les signèc, deluns passat, un acòrd de collaboracion damb er Ajuntament francés d'Antignac (Nauta Garona). Aguest acòrd permeterà abilitar un circuit tà poder desvolopar era practica deth caiac en arriu Garona. Entà poder amiar a tèrme aguest projècte calerà hèr un estudi d'acondicionament der arriu e,

Tanben ei previst crear un club de canòca caiac en pòble

principalement, ua bassa de slalom de canòca kajak en centre de Les. Atau madeish, tanben se vò crear un club de canòca kajak que serà assessorat per monitòrs francesi e aranesi qu'aportaran es sòns coneishements tecnicos, pedagogics e de seguretat e, pòirà hèr un emplec reciproc concertat des recorruits de navegacion ena Nauta Garona e era Val d'Aran. Es objectius d'aguest acòrd de collaboracion, entre Les e Antignac, son: promòir eth léser, potenciar aguest espòrt federat, fomentar aguesta activitat toristica e hèr escambis respècte era activitat economica e escolara per'mor que tanben es eria un punt de formacion tàs joeni esportistes.

Ana Fuentes pendent er acte de possession deth sòn cargue coma còsso d'Unitat d'Aran der Ajuntament deth Naut Aran.

Eth Plan de Beret acuelherà era I.èra edicion deth Gran Prèmi Naut Aran

Ana Fuentes pren possession coma còsso deth Naut Aran dempús dera dimission de Julia Ciria

Victòria Garcia Salardú

Er alcalde de Salardú, Victor Leon, anoncièc en plen der Ajuntament de Salardú celebrat dimèrcles, qu'eth pròplèu dia 6 d'abriu se celebrarà era prumèra edicion deth Gran Prèmi Naut Aran en circuit de fons de Beret. Aguesta corsa aurà un caractèr popular e servirà entà hèr a conèisher e inaugurar eth futur

circuit de fons de Beret qu'a compdar deth pròplèu an serà gestionat per aguest consistòri. Tanben servirà entà dèder adiu ara bona sason iuernau d'enguan. Segontes Leon, "se demore ua aflúncia de 120 participaires es quaus, dempús dera corsa, seràn convidats a un dinar ena sala polivalenta de Salardú a on tanben se les autrejara un rebrembe". Aguesta marcha englobè tres categories

de circuits, er infantil (de 2,5 quilomètres), eth nomentat popular (de 10 Km) e eth des professionaus (de 15 km). En aguest projècte i collabòre, ath delà, Baquèira, Alpine Bike e era Federació Catalana d'Esports d'Hivern (FCEH).

Naua còsso en Naut Aran

Per un aute costat, ena session plenària der Ajuntament de

Salardú prenec possession deth cargue de còsso per UA Ana Fuentes en substitucion de Julia Ciria, qu'auie dimitit eth passat mes de gèr en tot allegar vexacions moraus ara sua persona. Fuentes didec que "demori hèr eth mèn trabalh ço de melhor possible e aportar eth maximum, des d'ara e enquias pròplèu eleccions". Eth plen tanben s'acuelhec de forma unanima en "non ara guèrra".

Era darrèra setmana sigueren autrejades, ena sala polivalenta de Vielha, era Copa dera Liga 2002 e era Liga 2002 as Ossi d'Aran e ara equipa Mercastelló respectivament, atau coma es copes de participacion a totes es equipas que jòguen ena liga de fotbòl sala

BARCELONA

"Eth Parçan" convòque un acte entà presentar-se en nau locau

Redaccion
Barcelona

Era associacion d'aranesi en Barcelona "Eth Parçan" celèbre un acte de presentacion dera associacion ena sala d'actes deth sòn nau locau plaçat en Otèl d'Entitats de "Can Guardiola" entàs 19:30 ores deth pròplèu dimars. Ath madeish temps, tanben se realizarà era presentacion deth libre "Condes

d'Occitània" a cargue deth sòn autor, Manel Zabala, en tot èster atau aguest eth primèr d'ua seria d'actes previsti pera entitat ath long der an. Eth Parçan, que vò èster un nèxe de junhença enter es aranesi que demoren dehòra dera Val d'Aran, convida ad aguest eveniment a toti es sòcis e personas que siguen interessades, autan ena presentacion coma en coneishement dera associacion.

Entrevista

Josèp Calbetò

CONSELHER PER UDA EN CONSELH GENERAU

V. GARCIA

“Prevau mès er amiguisme e auer poder qu’amanir ua politica de tot Aran”

Victòria Garcia
Vielha (CASTIÈRO)

Josèp Calbetò Giménez neishet en Vielha hè 66 ans, ei maridat e pair de quate hilhs. Estudièc ena Escòla de Maestría Industrial de Barcelona en tot obtier eth títol de Diplomate de Mèstre d’Òbres. En 1960 creic era Empresa Urogalhó, dera quau n’ei propietari. Hè mès de vint-e-quate ans que se dedique ara politica. Aguesti darrèrs quate ans a estat Conselhèr deth Conselh Generau en tot representar ath partit UDA (Union Democratica Aranesa).

Calbetò pense qu’eth futur a trauèrs deth govèrn d’Aran, damb era politica qu’amie a tèrme “non serà fòrça esplendorós per’mor que prevau mès er amiguisme e aquerir poder qu’amanir ua politica de tota era Val d’Aran a cuert, miei e long tèrme” e hig qu’eth Conselh ei un gran ajuntament a on son tres es que signen e un eth que mane”. Es encastres politics que mès li preocupen son toti, “es que mès incidissen ena poblacion son sanitat e torisme”, ditz Josèp.

En tot hèr referéncia ara modificacion dera Lei d’Aran, tèma d’actualitat en toti es partits politics, opine que “cau modificar era Lei d’Aran ena version electorau, ei a d’ider, çò que s’acordèc ena Taula de Vielha; mès tanben creigui que cau ampliar-la en tot higer mès competéncias, coma per exemple era des miei de comunicacion”

Atau madeish, sus er urbanisme ena Val d’Aran Calbetò cre qu’era competéncia coma tau non se pòt aquerir enquia que non sigue modificada era Lei d’A-

ran”. Entad açò qu’ei ara creacion d’ua Comission Aranesa d’Urbanisme n’ei cossent, “mès non sonque damb era representacion deth Síndic senon tanben tamb era de totes es fòrças politics”.

Conven tanben damb eth bastiment d’ua via segregada, des dera boca nòrd deth tunèl de Vielha enquiara termièra de França, entà evitar er impacte ambientau per’mor que sigueren es madeishi municipis es qu’ac demanèren ath Conselh. E hig “quate ans entà darrèr CDA didie non ath bastiment d’un nau tunèl e didie òc a ua varianta que passauè peth bòsc de Betren”.

“Era administracion aurie d’ajudar mès as naues generacions que vòlen dedicar-se ara ramaderia”

Encara qu’ei evident qu’eth Torisme ei eth futur d’Aran, pense qu’era administracion aurie d’ajudar as joeni que vòlen dedicar-se ara ramaderia maugrat que jamès serà coma abantes”.

Remèrque que “prumèr cau hèr un inventari des possibilitats des competéncias que balhe Aran e, un còp analitzades, saberam quina sòrta de trabalh podem aufrir ath joen aranés. Un còp qu’eth joen age eth sòn trabalh alavetz cau elaborar ua politica d’abitatge”.

Entad açò qu’ei ath tèma sanitari, Calbetò manifestè qu’auèc ua dolenta negociacion”. Ath delà, “ja comencen a mancar sòs e nosati dejà ac anoncierem quan se signèc, per tant calerie revisà’c”.

Pensi que “cau protegir fòrça eth Miei Ambient, mès hèr-ne d’Aran un Parc Naturau non solucione aguest problèma en tot que se deishen bastir pletes e urbanizar en zònes nautes”.

ara que i èm

Jusèp Lois Sans

Internet

De temps en temps m’agrade, coma ara majoria, navegar per internet e cercar aquera interpretacion dera istòria que non ges enes libres. En www.chez.com/1418occitania è trobat “1914-1918, era istòria escrita pes peluts occitans a trauèrs des sues cartes postaus... e des listres des soldats mòrts”. I podem trobar ua interpretacion sus eth lòc qu’aucupae era lengua occitana pendent era prumèra guèrra mondial. Ère era prumèra lengua des “trinchères”. Tanben i trobaratz ua auta argumentacion sus “era escòla ath servici dera guèrra”. Era escòla, ena tresau Republice, si-guec ua maquina entà destrusir er occitan e es autes lengües de França (patois), e un element ideologic important entara guèrra. Es monuments as mòrts se plaçaràn apròp des escòles. Era auta Webei curiosa; assoc.wanadoo.fr/okoc ei era plana d’expression d’ua associacion que se prepausa establir e desvolopar escambis culturals damb es pòbles d’America, promòir era cultura occitana enes Estats Units e hèr conèisher es cultures amerindies. Era associacion se fondèc dempús de descurbir qu’en 1829 diuersi indis dera tribu des Osage auien arribat en Montauban. Es Osage formen part dera familia des Sioux; auien estat boni caçaires de bisonts enes territòris deth Missouri, de Kansas e de Oklahoma. Ei ua associacion activa que trape ligasons contunhes entre es indis e es occitans. Quan de petit encara non auia descubèrt era mia ascendéncia occitana, sentia ua imparabla atraccion per aqueri indis tostemp vençuts peth 7au. de cabalaria en inacabables pellicules des dimenges pera tarde. Era gent dera mia tribu occitana sigueren enganhs e vençuts en Muret en 1213 e ena guèrra mondial deth 14.

